

6: Schaak en schaak opheffen

De koning

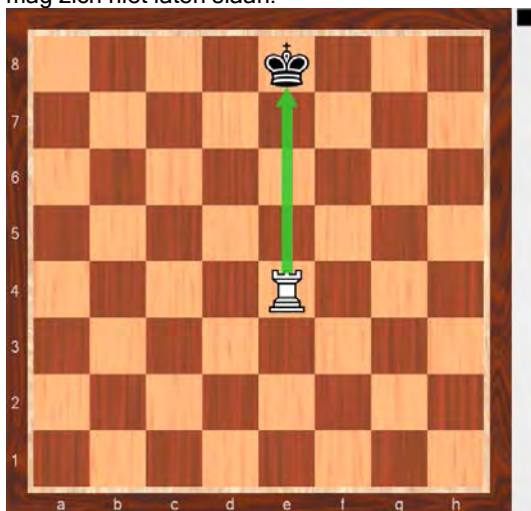
De koningen spelen een hoofdrol in deze les. Zij zijn onmisbaar bij het schaken: zonder koningen geen echte schaakpartij.

Schaak

De toren valt de koning aan. Het is misschien niet opgevallen maar dit is de eerste keer dat de koning staat aangevallen.

De aanval op de koning heeft een aparte naam: **schaak**.

De aanval op de koning is hetzelfde als bij de andere stukken, alleen de verdediging tegen de aanval is anders. De koning mag zich niet laten slaan.

Denkvraag

De koning mag zich niet laten slaan, lezen we net.

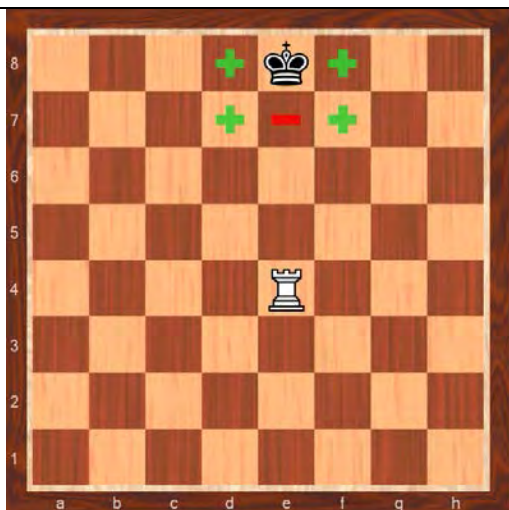
Dat betekent dat een van de verdedigingsvormen uit de vorige les niet gebruikt kan worden. Even een denkvraag aan het begin van de les.

Welke van de vier is dat? 1. Aanvaller slaan 2. weggaan 3. dekken 4. tussenplaatsen.

Een ander stuk kan de Koning niet dekken. Door de Koning te dekken blijft de Koning aangevallen staan. Je moet altijd proberen het schaak op te heffen.

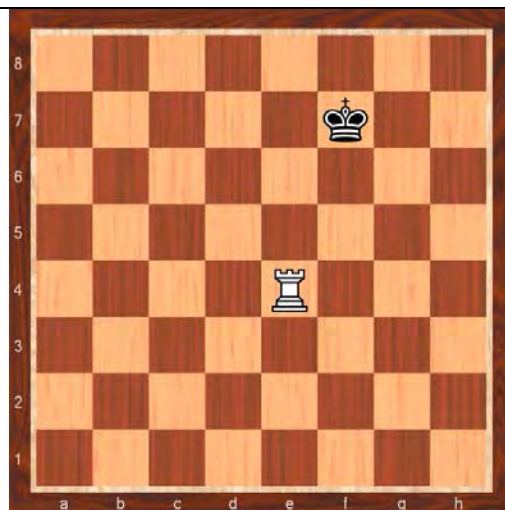
Schaak opheffen: weggaan

De koning mag niet schaak blijven staan. Zwart kan zich hier alleen verdedigen door weggaan.
De mogelijke zetten staan aangegeven.
Veld e7 - met de rode min - is een verboden veld. De koning zou daar nog steeds schaak staan.

Het schaak is opgeheven

Zwart verdedigt zich door weg te gaan met de koning. De koning staat niet meer schaak.

Schaak met de loper

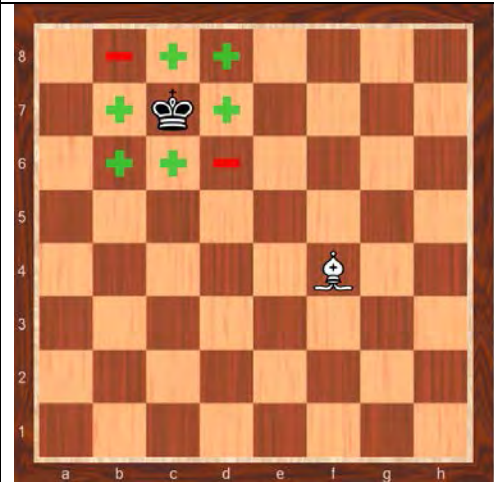
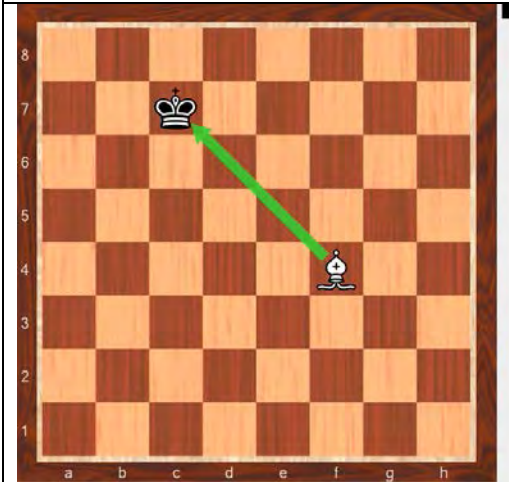
In deze stelling geeft de loper schaak. De koning kan alleen maar weggaan.

Veilige en verboden velden

De velden met een plus zijn veilig. De velden met de rode minnen zijn verboden. De loper heeft ook veld b8 onder controle. Hij kijkt als het ware dwars door de koning heen.

De koning blijft schaak staan

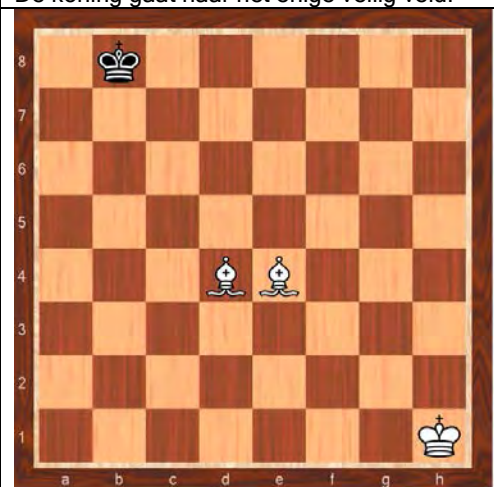
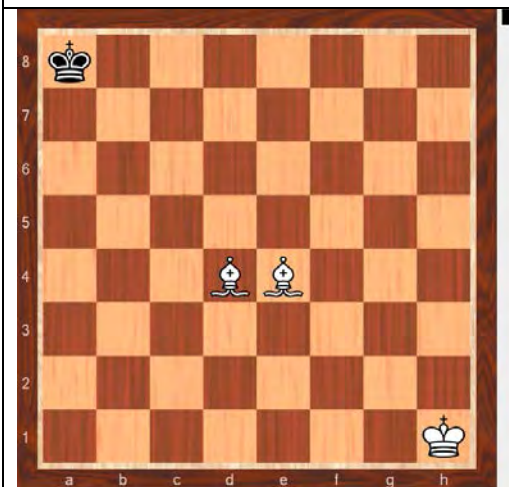
De koningszet d6 en b8 is tegen de regels. De regel is: de koning mag nooit schaak blijven staan. De koningszet is illegaal.

Oefening

Hoe heft zwart het schaak op?

De koning gaat naar het enige veilig veld.

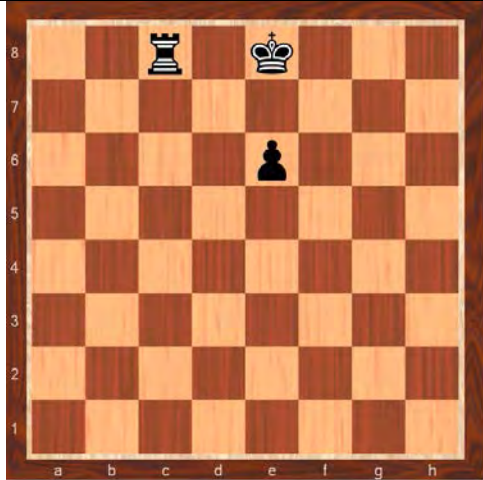
Schaak opheffen: slaan

Naast weggaan kunnen we schaak opheffen door slaan. In deze stelling kan zwart met zijn koning weggaan maar veel beter is verdedigen door slaan.

Het schaak is opgeheven

Zwart staat niet schaak meer. Het schaakgevende stuk is geslagen.

<p>Oefening Hoe heft zwart het schaak op?</p>	<p>De beste zet is de Dame slaan. Het schaak is opgeheven en zwart wint een dame.</p>
	

<p>Oefening Hoe heft zwart het schaak op?</p>	<p>De enige zet. Paard slaat loper op e5.</p>
	

<p>Weggaan en slaan kunnen niet In deze stelling kan zwart niet met zijn koning weggaan. De loper op d5 slaan gaat ook niet. Tussenplaatsen moet te hulp komen.</p>	<p>Tussenplaatsen Naast weggaan en slaan kunnen we schaak opheffen door tussenplaatsen. Zwart verdedigt zich door de loper tussen te plaatsen. De loper staat gedekt door de koning. Bij tussenplaatsen is dat belangrijk, anders verlies je zo maar een stuk.</p>
	

Zwart kan kiezen

In deze stelling kan zwart het schaak op drie manieren opheffen. Natuurlijk is het slaan van de looper de beste zet. Ook weggaan met de koning of het paard op f7 tussenplaatsen zijn zetten volgens de regels.

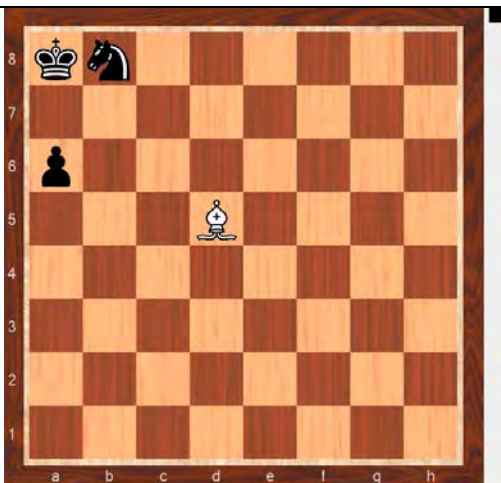

Zwart kan kiezen, maar

De koning staat schaak. Zwart kan weggaan met de koning. Een prima zet die geen materiaal kost. Zwart kan ook het paard tussenplaatsen op c6. Het paard staat daar ongedekt, dus zwart verliest een stuk.

Een domme zet

Het paard heft het schaak op. De zet mag, maar is dom. Zwart verliest gewoon een paard en de koning moet nu alsnog weggaan.

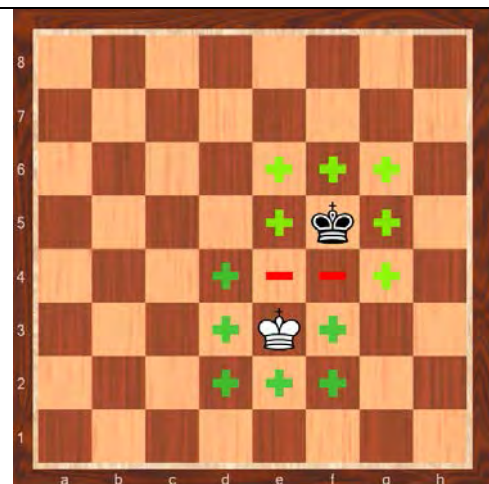
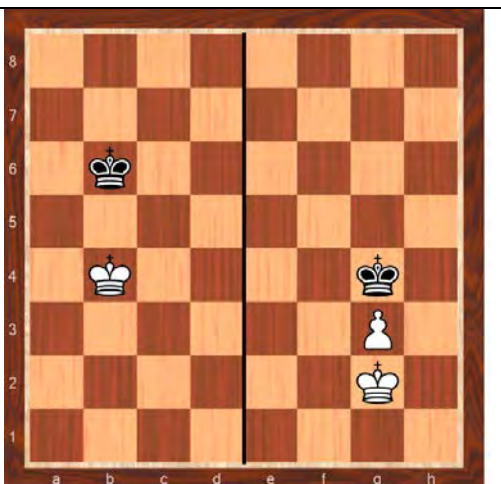

Koningen: houd afstand

De koning mag nooit schaak blijven staan. Het gevolg van deze regel is dat twee koningen nooit naast elkaar kunnen staan. De ene koning zou de andere kunnen slaan. Tussen twee koningen moet dus altijd een veld zijn. Leeg of bezet (pion op g3).

Koning moeten afstand houden

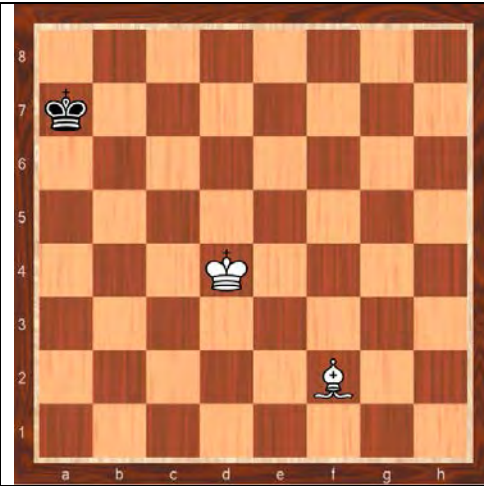
Voor de duidelijkheid nog een diagram met de mogelijkheden van beide koningen.

Koning geeft schaak!

Tussen twee koningen moet dus altijd een veld zijn. Dat betekent dat de koning niet schaak kan geven. Hij kan dat zelf in elk geval niet.

Een zet met de koning kan wel schaak zijn. In deze stelling speelt wit met zijn koning en zwart staat schaak. De loper geeft schaak

Samenvatting

De aanval op de koning noemen we schaak.

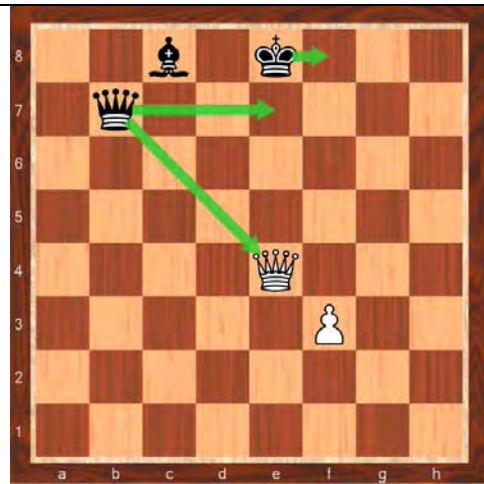
Schaak kun je op drie verschillende manieren opheffen:

- weggaan met de koning
- slaan van het schaakgevende stuk
- een stuk tussen aanvalser en koning plaatsen

Zwart kan met de koning weggaan, de witte dame slaan of de eigen dame op e7 tussenplaatsen.

De drie aangegeven zetten zijn allemaal goed.

Twee koningen moeten altijd een veld afstand houden. Zij kunnen nooit naast elkaar staan.

Geef schaak

Een gemakkelijke oefening. Geef schaak en zorg ervoor dat het eigen stuk niet kan worden geslagen.

Oefening

Geef veilig schaak

De dame geeft schaak. Dd6-c6

Schaak opheffen:

Zoek de beste manier om het schaak op te heffen:

- weggaan met de koning
- het schaakgevende stuk slaan
- een stuk tussenplaatsen

Zorg ervoor dat je geen materiaal verliest.

Foutieve koningszetten zijn mogelijk, maar worden natuurlijk fout gerekend.

<p>Oefening Schaak opheffen. Speel de beste zet.</p>	<p>Het schaak is opgeheven. Pion d6-d5</p>

Veilig schaak geven

Schaak geven kun je op heel veel velden, maar alleen de velden waarop je veilig schaak kunt geven, moet je aanklikken. Dat is lastiger dan je denkt. Laat je niet in de war brengen door de velden die je al hebt aangeklikt. Heb je alle velden aangeklikt? Klik op [OK]

<p>Oefening Geef veilig schaak. Klik op de velden waar de dame veilig schaak geeft.</p>	<p>De dame kan op 5 verschillende manieren veilig schaak geven.</p>

Routeplanner

Je speelt met het witte stuk in het diagram.

- Alleen wit speelt.
- Je moet in twee zetten schaak geven.
- Je mag onderweg niet op onveilige velden komen.
- Je mag niets slaan.
- Kies de snelste weg.
-

<p>Oefening Geef de tweede zet veilig schaak.</p>	<p>De dame geeft op het veilige veld f3 schaak.</p>